

Afetler ve Haberin Ötekileştiren Dili: Türkiye’de 6 Şubat Kahramanmaraş Depremleri Örneği

*

**

***

****

Ayşe Nur ASA*

Mutlu DOĞAN GÜLLÜPUNAR **

* Doktora Öğrencisi, Süleyman
Demirel Üniversitesi,
nurayseasa@gmail.com
ORCID: 0000-0002-1095-2051

** Dr., Sağlık Bakanlığı Isparta İl
Sağlık Müdürlüğü,
mutludogangullupunar@gmail.com
ORCID: 0000-0002-8407-7376

Gönderilme/ Received

26.08.2023

Kabul Tarihi/ Accepted

24.09.2023

Yayın Tarihi/Published

02.10.2023

Öz

Son yıllarda dünya üzerinde çok sayıda afet ile karşı karşıya kalınmıştır. Bu afetler içerisinde depremler ve küresel ısınmaya dayalı iklim sorunları başta gelmektedir. Yaşanan bu afetler hem afete maruz kalanlar hem de diğer bireyler açısından önemli etkiler yaratmaktadır. Bu etki doğrudan yaşanan olaydan kaynaklanabileceği gibi kitle iletişim araçlarıyla aktarılma biçimiyle de ilişkili olabilmektedir. Geleneksel ya da yeni medyada haber olan bu afet olayları bireyler üzerinde olumlu ya da olumsuz etkilere neden olabilmektedir. Özellikle kurumsal medya olarak tanımlayabileceğimiz geleneksel medya araçları afetler sonrası toplumda oluşan atmosferin yeniden inşası açısından önemli fonksiyonlar üstlenmektedir.

Bu çalışma Kahramanmaraş Merkezli olarak 6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen depremlerle ilgili olarak medyada yayınlanan haberlerde geçen “depremzede” kavramının içerdiği temaların belirlenmesini ve haberlerde kullanılan dilin ötekileştirici olup olmadığının ortaya konmasını amaçlamaktadır. Bu kapsamda deprem sonrası bir aylık süreçte Hürriyet, Yeni Şafak ve Sözcü gazetelerinin haber portallarında depremle ilgili olarak yayınlanan haberleri incelenmiştir. Depremle ilgili olarak bin 291 haber tespit edilmiş ve bunların 191’inde ‘depremzede’ kavramının geçtiği görülmüştür. “Depremzede” kavramının geçtiği bu haberler mağduriyet, zayıf/güçsüz, güçlü/dayanıklı, öteki, sosyal ayrımcılık ve empati temalarıyla analiz edilmiştir. İncelenen haberlerde en çok “mağduriyet” temasına vurgu yapılırken en az işlenen tema “sosyal ayrımcılık” olmuştur. Ayrıca deprem bölgesindeki vatandaşların yayınlanan haberlerde çoğunlukla olumsuz olarak tanımlandıkları ve öteki olarak temsil edildikleri görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ötekileştirme, Medya, Afet, Gazete, Haber Portalı.

* Bu makale intihal tespit yazılımlarıyla taranmıştır. Benzerlik tespit edilmemiştir.

This article has been scanned by plagiarism detection softwares. No similarity detected.

** Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen kurallara uyulmuştur.

In this study, the rules stated in the “Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive” were followed.

*** Yazarların çalışmadaki katkı oranları; birinci yazar %70, ikinci yazar %30,

Contribution rates of the authors in the study; first author 70%, second author 30%.

**** Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.

There is no conflict of interest with any institution or person within the scope of the study.

Kaynak gösterme / To cite this article: Asa, A. N., & Güllüpunar, M. D. (2023). Afetler ve Haberin Ötekileştiren Dili: Türkiye’de 6 Şubat Kahramanmaraş Depremleri Örneği. *İletişim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 280-300. doi:10.59534/jcss.1350565

The Relationship Between Higher Education Students' Social Media Use and Levels of Loneness

Ayşe Nur ASA*

Mutlu DOĞAN GÜLLÜPUNAR **

* PhD Student, Süleyman Demirel University,
nurayseasa@gmail.com
ORCID: 0000-0002-1095-2051

** Dr., Ministry of Health, Isparta Provincial Health Directorate,
mutludogangullupunar@gmail.com
ORCID: 0000-0002-8407-7376

Gönderilme/ Received

26.08.2023

Kabul Tarihi/ Accepted

24.09.2023

Yayın Tarihi/Published

02.10.2023

Abstract

In recent years, many disasters have occurred in the world. earthquakes and climate problems due to global warming are among the most important of these disasters. Disasters create significant effects both for those who are exposed to disasters and for other individuals. This effect may arise directly from the event or from the way the mass media conveyed the event. The news of these disasters in traditional or new media can cause positive or negative effects on individuals. Media tools can undertake important functions in terms of rebuilding the atmosphere formed in the society after disasters.

This study examines the news published in the media about the earthquakes that took place on February 6, 2023, in Kahramanmaraş. It aims to determine the themes included in the concept of 'earthquake survivor' in the news and to reveal whether the discourse used in the news is othering or not. In this context, the news about the earthquake published on the news portals of Hürriyet, Yeni Şafak and Sözcü newspapers during the one-month period after the earthquake has examined. 1291 news about the earthquake were reached. The concept of 'earthquake victim' is mentioned in 191 of them. These news stories, in which the concept of "in the earthquake survivor" is mentioned, have analysed with the themes of victimization, weak/powerless, strong/resilient, the othering, social discrimination and empathy. In the news analysed, the theme of "victimization" has emphasized the most, while the theme of "social discrimination" has represented the least. In addition, the news mostly have defined the citizens in the earthquake area negatively and have showed them as other.

Keywords: Othering, Media, Disaster, Newspaper, News Portal.

Giriş

Yaşanan doğal afetler toplumda büyük bir yıkıma sebep olmakla birlikte, afeti yaşayan bireyler üzerinde hem fiziki hem de ruhsal açıdan derin etkiler bırakmaktadır. Kahramanmaraş'ta 6 Şubat 2023 tarihinde gerçekleşen depremler etkilenen illerdeki birey ve toplum üzerinde büyük izler bırakmıştır. Geniş bir alanda hissedilen bu depremler 7.7 ve 7.6 büyüklüğünde gerçekleşmiş ve 11 ilde (Adana, Adıyaman, Kahramanmaraş, Osmaniye, Malatya, Hatay, Gaziantep, Kilis, Şanlıurfa, Diyarbakır ve Elazığ) yıkıma sebep olmuştur. Deprem sonrasında yaşanan can kaybı, yaralanma, konut kayıplarından dolayı zarar gören halk, yakın ve güvenli bölgelere tahliye edilmiştir. Diğer bir ifadeyle insanlar zorunlu bir göçle karşı karşıya kalmışlardır. Göçlerin bir kısmı yerel ve merkezi idarenin kontrolünde planlı bir şekilde gerçekleşirken diğer önemli bir kısmı deprem bölgesinin plansız bir şekilde terk edilmesi yoluyla gerçekleşmiştir (Güreşçi, 2023, s. 58). Bu süreçte bireyler göç ettikleri yerdeki insanlarla etkileşim kuramayarak yalnızlaşmışlar ve toplum içerisinde kendilerini yabancı ve değersiz hissetmişlerdir. Ayrıca Depremzedeler kendilerine yöneltilen kelimeler ya da sorularla kendilerini toplumdaki öteki olarak hissedebilmektedirler (Karataş vd., 2021, s. 23).

Yaşanan bu afet günlerce medyanın ilk gündemi olmuştur. Bu süreçte depremden etkilenen bireyler ya da daha genel bir ifadeyle deprem bölgesinde yaşayan vatandaşlar gerek diğer bölgelerdeki vatandaşlar ve gerekse medya tarafından “depremzede” tanımlamasıyla kimliklendirilmişlerdir. Medyada sıklıkla “depremzede” kelimesinin kullanılması depremi yaşayan bireylerin kendilerini öteki olarak hissetmelerine sebep olabilmektedir. Bu da medyada yapılan bir ötekileştirme olarak düşünülebilir. Bu durumdan hareketle çalışmada depremden etkilenen vatandaşların haberlerdeki temsilinde ayrıştırıcı söylemler ve ötekileştirme olgusuyla ilgili keşfedici bir analiz yapılması amaçlanmıştır. Haber metinlerinde depremi yaşayan vatandaşların mağdur, acı çeken, zayıf, güçsüz gibi olumsuz ya da güçlü, dayanıklı, her şeye rağmen hayata tutunan, dayanışma ve mücadeleci kavramlarıyla olumlu özelliklerle mi temsil edildiği ele alınmıştır. Bu amaçlarla depremin gerçekleştiği 6 Şubat 2023 tarihinden 6 Mart 2023 tarihine kadar olan bir aylık süreçte yayınlanan haberler analize tabi tutulmuştur. Çünkü bu zaman diliminde enkaz kaldırma çalışmaları devam etmiş ve deprem bölgesi canlı yayınların merkezi haline gelerek medyanın nedereyse tek gündemi olmuştur. Dolayısıyla bu tarih aralığında Hürriyet, Yeni Şafak ve Sözcü gazetelerinin internet haber postallarında yer alan haberler incelenmiştir.

1. Öteki ve Ötekileştirme Kavramları

Toplumsal kimlikleri belirlemede kullanılan ‘öteki’ kavramı, ben ya da biz’den farklı olan tüm bireyleri tanımlamak için kullanılmaktadır (Coşkun, 2019, s. 17). Var olan farklılık bilinci bireylerde yabancı olarak görülen ‘öteki’yi ortaya çıkarmaktadır (Kristeva, 1991, s. 1). ‘Öteki’ hayatın içerisinde farklılığın değişmez bir hatırlatıcısıdır (Uluç, 2009, s. 33). Ben ve öteki arasında bir birliktelik vardır. ‘Ben’i temsil eden bir topluluğun kabul görmesi için söz konusu grup dışında ‘onları’ temsil eden bir başka grubun da var olması gerekir (Özalp, 2018, s. 230). ‘Ben’ ve ‘Öteki’ kutuplaşması her toplumda vardır. İnsanlar kendi

benliğini ortaya koyabilmek için sürekli bu ikiliği üretirler. Çünkü birey öteki ile var olabilmektedir (Doğan, 2017, s. 37-38). Yani öteki kavramını yaratan birey ya da grup hem kendisini hem de ötekini belirli bir kalıp içerisine hapsetmektedir. Bu kalıplar öteki ile oluşturulan ilişki biçimine ve ahlaka dayanmaktadır. Bu nedenle toplumsal dinamiklerin bir parçası olarak ötekinin olmadığı bir toplum düşünmek zordur ve bu kavram varlığını hep sürdürmektedir (Tekeli, 1998, s. 2). ‘Ben’ ve öteki ikiliği birçok alanda varlık bulur. Etnik köken farklılıkları, bir konuda zıt görüşlere sahip olunması, dini farklılıklar, köylü- kentli ayrımları veya zenginlerle fakirler şeklinde ifade edilen karşıtlıklar ben ve öteki ikiliğine örnek olarak verilebilir (Kiraz, 2011, s. 153).

Bir bireyin öteki konumuna yerleştirilmesi ötekileştirme adı altında yapılan eylemlerle ya da söylemlerle gerçekleştirilmektedir. Ötekileştirme kişi veya grupların diğer konumunda olan bireylerin gözünde farklılaşma, değişme süreci olarak ifade edilmektedir (Özalp, 2018, s. 227). Dolayısıyla değişim beraberinde farklılaşmayı getirdiğinden ötekileştirme göz ardı edilmemesi gereken bir konudur. Karataş vd. (2021, s. 33), ötekileştirmeyi, kendinden olmayı farklı görme ve bunu davranış biçiminde ‘biz ve onlar’ olarak ayırım yaparak sergileme biçimi olarak açıklamaktadırlar. Belirli sebeplerle yapılan ötekileştirme sürecinde bireyler kendi kültürüne ait kişilerle birliktelik kurmakta ve benzerlikler üzerinden kendilerine bir güven ortamı oluşturmaktadırlar (Selçuk, 2011, s. 13). Cihangir (2020, s. 92), öteki olarak tanımlanan bireyin ötekileştirmenin temelinde yer aldığına altını çizmekte ve ötekileştirmenin sadece dil, din, cinsiyet, ırk, etnik köken, kültür vb. faktörler üzerinden gerçekleştirilen bir durum olmadığını ifade etmektedir. Bireyler aynı dili, dini, ırkı, kültürü paylaşırsa bile yaşadığı olaylar nedeniyle çevresi tarafından ötekileştirilebilmektedirler. Örneğin kadınlar, yoksullar, felaket yaşamış olanlar, doğal afet yaşamış olanlar ve suç ve şiddet mağduru çocuklar öteki olarak sunulabilmekte ve ötekileştirilebilmektedir (Karaduman, 2013, s. 53).

Toplumsal bir süreç olarak ‘biz’ ve ‘öteki’ ayrımının yaratılması, grup önyargısı ile ilişkilidir. Bu önyargı, bir grubu oluşturan üyelerinin başka bir grubun üyelerine karşı paylaştığı ortak önyargılarıdır (Tekeli, 1998, s. 1). Önyargılar ve başkaları hakkındaki temel kanaatler, genel bir intibadan ziyade hayatın belirli kritik anlarında karşılaşılan özgün deneyimlerden kaynaklanabileceği (Mahçupyan, 2015, s. 55) gibi her tür doğrudan deneyimin dışında ve değersizleştirilmiş grupların nesnel özelliklerinden bağımsız bir şekilde de gelişebilmektedir (Schnapper, 2005, s. 133-134). Ayrıca bireyler bazen var olan kalıp yargılardan hareketle oluşturduğu önyargılarla davranış gösterebilmekte ve ötekileştirme yapabilmektedir. Çoğunlukla bunun farkında bile değildirler. Çünkü bazı kavramlar toplum içerisinde öğrenilmektedir. Bu kavramların anlamının neye gönderme yaptığı bazı durumlarda fark edilememektedir. Dolayısıyla toplumsal alanda ortaya çıkan önyargılarla ilgili olarak medyanın rolü göz ardı edilmeyecek kadar önemlidir. Çünkü medyadaki kalıplaşmış ifadeler, bu ifadelerle tanımlanan bireyler hakkında diğer izleyicilerde sabit bir bakış açısı oluşturmaktadır. İzleyicinin aktarılan bireyleri yakından tanımaması ve onlarla doğrudan temas kuramaması da önyargıların medya aracılığıyla öğrenilmesine ve pekiştirilmesine sebep olabilmektedir. Çünkü medya oluşturduğu içeriklerle, bilinçli ya da bilinçsiz bir şekilde

kamuoyunda ayrıştırıcı tanımlamaları, etiketlemeleri ve konumlandırmaları pekiştirebilmektedir. Bu durum, insanların zihinlerinde belirli düşünce ve davranış kalıplarının oluşmasına neden olmaktadır. Yani medyadaki temsil biçimleri toplum algısını etkilemektedir (Gölcü & Dağlı, 2017, s. 16-17). Dolayısıyla birey, karşısındakini kendi tecrübeleri ile tanımak yerine kendisine iletilen kalıp yargılar çerçevesinde anlamakta ve onlarla ilgili görüş sahibi olmaktadır. Ayrıca bu, ötekileştirmenin şiddetini daha da artırabilmektedir (Özalp, 2018, s. 231). Bireyler günlük yaşamında kendi iradeleriyle ya da iradeleri dışında maruz kaldıkları sayısız medya içeriğiyle yaratılan algıyı daha gerçek olarak anlamlandırabilmekte ve asıl gerçeği idrak etme konusundaki fonksiyonlarından uzaklaşabilmektedir. Bu, medyanın yarattığı algının giderek daha da keskinleşmesine neden olabilmektedir.

2. Medyada Ötekileştirme

Medya, içinde yaşadığımız sosyal ve kültürel manzarayı, kişisel kimliğin oluşumuna ve bizimle başkaları arasındaki farka temel teşkil edecek şekilde resmetmektedir (Abraham & First, 2006, s. 73). Medya toplumda var olan kalıp yargıların haberlerle birlikte yeniden üretilmesini sağlamaktadır. Bilgi ve anlam üretim sürecinde, birtakım tanımlamalar medya aracılığı ile sürekli yansıtılmaktadır (Çeliktürk, 2017, s. 38). Haber üretim süreci biz ve onlar ayrımını güçlendiren söylemleri üretmekte ve medya aracılığıyla bunların yayılması sağlanmaktadır (Çömlek, 2017, s. 75). ‘Biz’ ve ‘onlar’ ayrımı bir kesimin içeride diğer kesiminde dışarıda yer almasına neden olmakta ve bu çerçevede onlarla ilgili olarak güçlü ve zayıf tanımları oluşmaktadır (Abraham & First, 2006, s. 73). Özellikle televizyon gibi kitle iletişim araçlarında ortaya konan fikirler öteki ile ilgili stereotipler oluşturma konusunda güçlü bir mekanizmaya sahiptir (Pesmazoğlu, 1998, s. 7).

Akçalı (2006, s. 13) medyanın dünya hakkında bilgilendirici bir kaynak olduğunu belirtmektedir. Ancak bireyin bu kaynaktan aldığı görüntünün, aslında bireyin gerçekte yaşadığı dünyadan farklı bir dünyayı yansıttığını dile getirmiştir. Bu nedenle, biz ve onlar ayrımı üzerine kurulu ötekileştirici söylemler, medya içerikleri tarafından güçlendirilerek ötekinin oluşumunu ve temsilini şekillendirmektedir. Medyadaki temsiller incelendiğinde, ‘biz’ şeklinde adlandırılan kesimin olumlu olarak yansıtıldığı fakat ‘onlar’ diye tanımlanan bireylerin yoksul, çaresiz, zayıf, hastalıklı gibi stereotiplerle olumsuz bir biçimde yansıtıldığı görülmektedir (Gölcü & Dağlı, 2017, s. 17). Dolayısıyla medya, ‘biz’ ve ‘öteki’ çerçevesinde bir sosyal harita çizmekte ve bu iki olgunun sınırlarını belirlemektedir (Akdal & Sarı, 2022, s. 2). Burada haberin ideolojik dili ve kurgu özelliği göz ardı edilmemelidir. Medya bireyleri kendi haber kurgusu içerisinde aktarmaktadır (Mahçupyan, 2015, s. 86).

Haberlerde farklı şekillerde yapılan ötekileştirme pratikleri dikkate alındığında öteki olarak tanımlanan bireylerin sadece düşman ya da tehdit kaynağı olarak yansıtılmadığı bazen de sadece ‘mağdur’, ‘zayıf’ gibi tanımlamalarla pasif ve edilgen olarak sunulduğu görülmektedir (Arar & Bilgin, 2009, s. 147-150; Düzen, 2015, s. 44). Dolayısıyla haberin bireyde yarattığı duygu yansıtılan tanıma göre değişebilmektedir. Bazen kin ve nefreti artırırken bazen empati duygusunu güçlendirerek farklılıkların birleşmesini de sağlayabilir.

Ötekileştirilen bireyler çoğunlukla birlikte yaşamak istemeyenler (Doğan, 2017, s. 112), şeklinde tanımlansa bile her zaman öteki olanın yok sayılması ya da öteki olana yaşam alanı tanınmaması gibi bir durum söz konusu değildir. Yani 'öteki'deki biz', 'bizdeki öteki' kavramlarından ziyade birbirinden farklı kimlikleri taşıyan insanlar ortak bir nokta bularak birbirlerini kabul edebilmektedirler. Bu noktada önemli olan birlikte yaşamının koşulu olarak tüm bireylerin kimliğine saygı duymak, herkesin temel hak ve özgürlüklerinin ön planda olduğu bir algıya sahip olmak ve bunu sürdürebilmektir (Özensel, 2020, s. 372-373). Bu çerçevede farklı kimliklere sahip olan insanlar 'öteki' olanın yaşadığı olay çerçevesinde birbirleriyle daha iyi anlaşabilir ve bir arada yaşama sürecinde daha sağlıklı bir iletişim kurabilirler (Düzel, 2012, s. 112). Bu konuda 'empati' kavramı önemli bir duygudur. Dolayısıyla medya insani duyguların ön plana çıkmasında, empati duygusunun haberlerde işlenmesinde önemli bir rol oynayabilmektedir. Böylece bireyler kendilerini bir başkasının yerine koyabilmekte ve ötekileştirme eylemi de azalabilmektedir (Kurtbaş, 2013, s. 39).

Medya ister bir ayırım yaratarak farklılıkları büyütüp bireyleri birbirinden uzaklaştırsın isterse yarattığı empati duygusuyla birbirini anlamayı ve bir arada yaşamayı güçlendirsın sonuç olarak haberin ötekileştirme dili gerek fiziki gerek psikolojik zararlara sebep olabilmektedir (Öğünç, 2017, s. 24). Örneğin yaşanan doğal afetlerde afeti yaşayan bireylerle duygusal anlamda empati kurulsa bile afeti yaşayan ve yaşamayan şeklinde bir ayırımın olması her zaman söz konusudur. Ro (2013, s. 15-16) boyut ve kapsamı farklılık gösterse de afetlerin ortak noktasını sosyal olarak en savunmasız veya en kolay marjinalleşen bireyleri yaratmasında görmektedir. Bu kişiler haberlerde afetlerden en çok etkilenenler olarak yansıtılmaktadır. Afetler açısından sosyal olarak savunmasız gruplar ağırlıklı olarak imkanları kısıtlı, yüksek riskli bölgelerde yaşayan ve kendilerini koruyacak kaynaklara sahip olmayanlardır.

3. Medyada Ötekileştirme Bağlamında Yapılan Saha Araştırmaları

Web Of Science veritabanında makale başlıklarında aranan 'ötekileştirme' (othering, marginalization, others) kavramı ve anahtar kelimelerde 'medya' (media) anahtar kelimesi ile taranmış ve toplam 337 makaleye ulaşılmıştır. 779 anahtar kelimenin 50 kümelenme oluşturduğu ağ grafiğinde 2010 ve 2023 yılları arasındaki medyada ötekileştirme kavramıyla ilgili olarak yapılan çalışmaların son yıllara yaklaştıkça sayı olarak arttığı görülmektedir. Yapılan taramada ötekileştirme ve medya bağlamında afet (disaster) kelimesiyle ilişkili olarak 2 farklı anahtar kavramın olduğu görülmüştür. İki ayrı küme ağında bulunan bu kavramlar afetin medyada yansması (media covarage of disaster) ve doğal afetler (natular disaster) şeklindedir (Şekil 1). Dolayısıyla WOS veri tabanında yer alan iletişim çalışmaları ile ilgili makalelerde ötekileştirme ve medya bağlamındaki çalışmaların oldukça az olduğu söylenebilir.

Bu sonuçlar gerek Web of Science ve gerekse Scopus veri tabanlarında afetlerde medyanın ötekileştirmesiyle ilgili çalışmanın olmadığını göstermektedir. Dolayısıyla bu çalışmanın ele aldığı konunun az çalışılan bir konu olduğu söylenebilir. Dolayısıyla yapılan literatür taramasında konuyla ilgili olarak ulaşılan bazı saha çalışmaları bu kısımda özetlenmeye çalışılmıştır.

Yapılan bir araştırmada İsrail’de ulusal basının çevre ve merkez ikileminde kamusal bilinçte inşa ettiği “öteki” üzerinde durulmuştur. Basının bu süreçte yararlandığı çeşitli stratejiler ön plana çıkarılmıştır. İsrail merkezinin nasıl yüceltiği kimin sınırlar içerisine dahil edildiği kimin dışarıda tutulduğu ve merkez ile çevre arasındaki çizginin nasıl çizildiği gösterilmiştir. Araştırma sonucunda çevrenin ‘öteki’ olarak inşasının birçok şekilde gerçekleştirildiği dile getirilmiştir. Haberlere klişeler ve genellemeler dahil edilmiştir. Gelişmekte olan şehirlerin sakinleri ile ülkenin merkezindekiler arasındaki farklar vurgulanmıştır. Bunun yanı sıra bölgedeki olaylara karşı alay ve ilgisizlikler yansıtılmıştır. Çevre küçümseyici bir şekilde ve şiddet yanlısı, tehditkar ve ‘bizimkinden’ farklı insanlar, kültürler, davranışlar, normlar ve değerler tarafından karakterize edilerek tanımlanmıştır (Abraham & First, 2006).

Başka bir araştırma afet kurbanlarının ana akım çevrimiçi haber medyasının kullandığı ifade biçimleriyle nasıl marjinalleştirilebileceğini ortaya koymayı amaçlamıştır. Sandy Kasırgası üzerine olan vaka çalışmasında kasırgadan doğrudan etkilenenlere medyada ne şekilde yer verildiği üzerine bir çerçeve analizi gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda bireylerin afet mağduru olarak tanımlandığı ve zorunlu göçe maruz kaldıkları için mülteciler gibi sosyal olarak savunmasız marjinal bir durumda aktarıldıkları görülmüştür. Bunun yanı sıra dayanıklı, dirençli birlik içerisinde zorlukların üstesinden gelen bireyler olarak yansıtılan haberlerin de yer aldığına değinilmiştir (Ro, 2013).

Haiti’de 2010’da 7,0 Richter büyüklüğünde bir deprem meydana gelmiştir. Yapılan bir araştırmada bu depremle ilgili haberler incelenmiştir. 12 Ocak 2010 ve 16 Ocak 2010 tarihleri arasında muhafazakar ve ana akım medyada depremle ilgili olarak yayımlanan haberlere bakılmıştır. Araştırmada anlatı analizi kullanılmıştır. Çalışmada muhafazakar ve ana akım haber kaynaklarının Haiti hakkında benzer iki anlatı yarattığını ortaya koymuştur. Sonuçlar, muhafazakar medyanın ve ana akım medya anlatılarının hem dış politika hem de siyasi hükümet gündemleri tarafından şekillendirildiğini göstermiştir. Bunun yanı sıra her iki medya türünün de Haitileri geleneksel basmakalıp rollerle tasvir ettiği belirtilmiştir (Sepulveda, 2012). Haiti depremini konu alan başka bir çalışmada beyaz görüşünün ayrıcalıklı kılındığını ortaya koyan haberler incelenmiştir. Acıma duygusunun ön plana çıktığı haberlerde ırksallaştırmanın ön planda olduğu ve karanlık dünyanın kaderini hayırsever bir beyazın ellerine bırakan bir anlatının geliştirildiğinden söz edilmektedir. Bu noktada yaşanan felaketin ardından haberlerde işlenen temsiller analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda acıma söyleminin beyazlar ve siyahlar arasında var olan ince güç ilişkilerini teşhir ettiği ortaya koyulmuştur. Bunlarla birlikte Haitililer medya metinlerinde enkazın ortasında kaos içinde işlenmiştir ve siyahların bir şekilde beyazların hayırseverliğine umutsuzca bağımlı olduğunun inşası yapılmıştır (Balaji, 2011). Haiti depremiyle ilgili olarak yapılan diğer bir çalışmada batı medyasında yer alan temsiller analiz edilmiştir. Söylem analizinin uygulandığı araştırmada Haiti

ve Haitililerin marjinalleşmesine neden olan felaketin kapsamına hakim olan birkaç çerçeve olduğu keşfedilmiştir. Oluşturulan çerçevede Haiti toplumu umutsuz, çaresiz bir şekilde yansıtılırken kargaşa zamanlarında ‘Batı’nın yardımseverliği ön plana çıkarılmıştır (Brown, 2012).

3.Araştırma Soruları

Çalışmada ‘depremzede’ kavramının geçtiği haberlerde depremi yaşayan vatandaşların nasıl tanımlandığının ortaya konması amacıyla şu sorulara cevap aranmıştır:

- Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat depremleriyle ilgili yayınlanan haberlerde kullanılan ‘depremzede’ kavramı depremi yaşayan bireyleri nasıl tanımlamaktadır ve haberlerde nasıl temsil edilmiştir?
- Haber metinlerinde ‘depremzede’ kavramının kullanılması depremi yaşayan bireylerin ötekileştirilmesine neden olmuş mudur?
- Haberlerde ayrımcılığa sebep olan ifadeler kullanılmış mıdır?

4. Metodoloji

Ötekileştirilmiş bireyler, yaşamları ve erişebildikleri kaynaklar üzerinde nispeten daha az kontrole sahip oldukları için, topluma katkı sağlama konusunda engellerle karşılaşır. Bu gruplar, bir felaketin ardından geçim kaynaklarını yeniden inşa etmekte en çok zorluk çeken ve bu nedenle daha savunmasız hale gelen kişilerdir (Maurya, 2019, s. 270-271). Bu nedenle afetler sonrası kurulan toplumsal dayanışma ve birlik, bireylerin yeniden güçlenmeleri ve kendilerini topluma ait hissetmeleri açısından önemlidir. Fakat afeti yaşayan bireyleri tanımlamak için kullanılan kelimelerin öteki anlamını yaratması afetzedelerin kendilerini farklı olarak görmelerine neden olabilmektedir. Özellikle büyük kayıp veren bireyler normal toplumsal yaşamda kendisine ait bir yer olmadığı düşüncesine kapılarak kendisini dışlanmış ve değersiz hissedebilmektedir.

6 Şubat 2023’te meydana gelen depremi yaşayan insanlar depremle birlikte yaşadıkları korku ve zorluklarla başa çıkmaya çalışırken medya tarafından haberleştirilirken belirli çerçevelerle yansıtılmışlardır. ‘Depremzede’ kelimesinin sıklıkla kullanımı, depreme maruz kalan bireyleri haberlerde ayrı bir kategoriye yerleştirmiştir. Söz konusu bireylerin gerçek kimlikleri, hayat hikayeleri, duyguları, ihtiyaçları göz ardı edilerek bireyler tek bir kelime ile ifade edilmişlerdir. Dolayısıyla bu çalışma depremden etkilenen vatandaşların medyada nasıl tanımlandıkları üzerinde durmaktadır.

Çalışma Türkiye’de yayın yapan ana akım gazetelerin internet portalında yer alan haber metinlerini içerik analizine tabi tutmaktadır. Bu bağlamda amaçlı örneklem yöntemi kullanılarak Hürriyet, Yeni Şafak ve Sözcü gazetelerinin haber portalları örneklem olarak belirlenmiştir. Ana akım gazeteleri temsilen Hürriyet, muhafazakar yayın politikasına sahip olması nedeniyle Yeni Şafak ve sol ve eleştirel bir yayın politikasını benimsemiş olması nedeniyle Sözcü Gazetesi örneklem olarak alınmıştır.

Depremi gerçekleştirdiği 6 Şubat 2023 tarihinden 6 Mart 2023 Tarihine kadar geçen bir aylık süreçte örneklem olarak incelenen gazetelerin haber portallarında ‘depremzede’ kavramının geçtiği haberler araştırma verileri olarak toplanmıştır.

Bu kapsamda 29 günlük tarama sürecinde depremle ilgili bin 291 haber incelenmiştir. Depremzede kavramının geçtiği 191 haber ise analize tabi tutulmuştur.

Verilerin analizinde ‘depremzede’ kavramının depreme maruz kalan bireyleri olumlu (güçlü, dayanıklı, herşeye rağmen hayata tutunan, dayanışma ve mücadele ruhuna sahip) bir çerçevede mi yoksa olumsuz (felaketin mağduru, acı çeken, zayıf ve güçsüz) açıdan mı çerçevelendiği içerik analizi tekniğiyle ortaya konmaya çalışılmıştır. İçerik analizinde kullanılacak kodlama cetvelini oluşturan temalar ise hem literatür bilgisinden (Balaji, 2011; Brown, 2012; Özbilgin vd., 2023; Ro, 2013; Trčková, 2014) hem de araştırma verisi olarak toplanan haberlerin ön okumasından hareketle belirlenmiştir. Bu kapsamda belirlenen temalar ve tanımları Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1: İçerik Analizi Kodlama Cetveli

Sayı	Tema	Tanım
1	Mağdur iyet	Depremi yaşayanların mağdur ve zor durumda, çaresiz, yardıma ihtiyacı olan bireyler olarak yansıtılmasını tanımlar.
2	Zayıf / Güçsüz	Depremi yaşayan bireylerin acı çeken, korku dolu, zayıf olarak yansıtılmasını tanımlar.
3	Güçlü / Dayanıklı	Depremi yaşayanların güçlü ve dayanıklı kişiler olarak temsil edilmesini tanımlar. Hayata tutunma çabaları, geleceğe dair yapılan planları ve mücadeleleri kapsar.
4	Öteki	‘Depremzede’ kavramı ile depremi yaşayan bireylerin toplumun dışında ve öteki olarak tanımlanmasını ifade eder. Depremzedeleri farklı olarak nitelendirmektir.
5	Sosyal Ayrımcılık	Depremi yaşayan bireylerin etnik kökenleri, sosyo-ekonomik durumları veya coğrafi bölgeleri üzerinden ayrımcılığa maruz kalmasını yansıtan anlamları ifade eder.
6	Empati	Depremi yaşayan bireylere insani duygularla ve empati ile yaklaşılmasını tanımlar. Özellikle insani duygular ön plana çıkmaktadır.

4.1. Geçerlilik ve Güvenilirlik

Güvenilirlik ve geçerlilik, sağlam bir temel oluşturma, tutarlılık anlamında kullanılmakta olup ortaya koyulan sonucun aynı veya benzer koşullar altında tekrar ettiğine işaret eder. Bu bağlamda içerik analizinin güvenilirliği için kodlama işlemi önem arz etmektedir (Tavşancıl & Aslan, 2001, s. 80). Çünkü kodlama işleminde kodlayıcılar arasında gerçekleşen uyum kodlamanın güvenilirliğini ortaya koymaktadır. Bu bakımdan içsel tutarlılığın kontrol edildiği

kodlama denetimine göre kodlayıcılar arası görüş birliğinin %90'nın üzerinde olması beklenmektedir (Miles & Huberman, 1994, s. 65). Kodlayıcılar arasında bir uyum varsa ve bu uyum %90'nın üzerindeyse o zaman yapılan analizin güvenilir olduğu değerlendirilmektedir.

Bu araştırmada güvenilirliğin sağlanması açısından haber metinleri iki ayrı kodlayıcı tarafından oluşturulan kod cetveline göre kodlanmıştır. Kodlama işleminin güvenilirliği $R=2.(C_{1,2})/C_1+C_2$ formülü kullanılarak hesaplanmıştır (Yıldırım, 2015, s. 145). Dolayısıyla yapılan hesaplamada iki farklı kodlayıcı arasındaki güvenilirlik değeri %92 olarak gerçekleşmiştir. Çalışmanın geçerliliği ise hazırlan kodlama cetveli ve tanımlarıyla ilgili uzman görüşü alınarak gerçekleştirilmiştir.

5.Bulgular ve Yorum

Analiz edilen 191 haber metni kodlama cetvelindeki mağduriyet, zayıf/güçsüz, güçlü /dayanıklı, öteki, sosyal ayrımcılık ve empati temalarına göre değerlendirilmiş ve sonuçlar aşağıda sıralanmıştır. Bu bağlamda yapılan analizde depremi yaşayan bireylerin 'depremzede' kelimesi kullanılarak mağdur olarak ifade edildiği haberlerin gazetelere göre dağılımı Tablo 2 'de gösterilmektedir. Haberlerin yüzde 46,30'u Hürriyet yüzde 38,89'u Yeni Şafak ve yüzde 14,81'i Sözcü gazetesinde yer almaktadır. Görüldüğü üzere depremi yaşayan bireylerin 'mağdur' olarak sunulduğu haberler Hürriyet (s=25) ve Yeni Şafak (s=21) gazetelerinde daha fazladır.

Tablo 2. Mağduriyet Temasıyla Değerlendirilen Haberlerin Dağılımı

Mağduriyet	Sıklık	Yüzde(%)
Hürriyet	25	46,30
Yeni Şafak	21	38,89
Sözcü	8	14,81
Toplam	54	%100

Depremi yaşayanların mağdur, zor durumda, çaresiz ve yardıma ihtiyacı olan bireyler olarak tanımlandığı haberler mağduriyet kategorisi altında değerlendirilmiştir. Afet yaşayanlar haberlerde muhtaç, yardım isteyen ve çaresiz olarak yansıtılmakta ve dışarıdan gelen yardımlara bağılılıkları ön plana çıkarılmaktadır. Özellikle sosyal düzenle ilgili yansıtılan olumsuz durumlar bireyleri mağdur olarak yansıtmaktadır (Brown, 2012, s. 24-29; Ro, 2013, s. 39-40; Trčková, 2014, s. 81).

Çalışma kapsamında incelenen haberlere bakıldığında çoğunlukla barınma ihtiyacının dile getirildiği görülmüştür ve haberlerden birinde çadırda yaşamını zorluklar içerisinde sürdüren vatandaşlardan söz edilmiştir². Bunun yanı sıra bir başka haberde 'ödeme alamama endişesiyle depremzede ev vermeyen var' ifadesi ile depremden etkilenen bireylerin barınma konusunda sorun yaşadıkları

² 05.03.2023-Hürriyet-'Üreten Depremzedeler' başlıklı haber

belirtmiştir³. Haberlerde, ‘mağdur, mazlum depremzedeler’⁴, ‘kira artışından muzdarip olan depremzedeler’⁵, ‘çaresiz depremzede öğrenciler’⁶, ‘zor kış şartları geçiren depremzede aileler’⁷, ‘kar eriterek kullanım suyu sağlayan depremzedeler’⁸, ‘geceyi sokaklarda camilerde, derme çatma çadırlarda geçiren depremzedeler’⁹, ‘yol kenarına atılan giysiler içerinden kıyafet seçen depremzedeler’¹⁰, ‘çadır bulmakta zorlanan depremzedeler’¹¹ şeklinde ifadeler yer almıştır.

Tablo 3: Zayıf/Güçsüz Temasıyla Değerlendirilen Haberlerin Dağılımı

Zayıf/Güçsüz	Sıklık	Yüzde(%)
Hürriyet	27	56,25
Yeni Şafak	14	29,17
Sözcü	7	14,58
Toplam	48	%100

Depremi yaşayan vatandaşlarla ilgili olarak ‘depremzede’ kavramının zayıf ve güçsüz temasıyla kullanıldığı haberlerin yüzde 56,25’i Hürriyet gazetesinde yüzde 29,17’si Yeni Şafak Gazetesinde ve yüzde 14,58’i ise Sözcü Gazetesindedir. Hürriyet bu tür haberlerin en fazla (s=27) yer aldığı gazetedir (Tablo 3). Depreme maruz kalan vatandaşların zayıf/güçsüz olarak yer aldığı haberlerde özellikle acı çeken, korku dolu olan, travmalar yaşayan, moralleri düşük bireylere vurgu yapılmıştır. Ro (2013, s. 26), felaket mitleriyle şiddetlenen korkunun ve kültürel stereotiplerin aktif bir şekilde kitle iletişim araçları tarafından halka sunulduğunu belirtmektedir. Dolayısıyla bu durum depremzedelerin korku içerisinde, güçsüz, tükenmiş olarak aktarılmasına sebep olmaktadır. Trčková (2014, s. 72) ise afeti yaşayanların kurban olarak tasvir edildiğini ve çektikleri acıların ön plana çıkarıldığını dile getirmektedir. Benzer şekilde Balanji (2011, s. 53-55) de deprem felaketini yaşayan ötekilerin haberlerde güçsüz, zavallı bir şekilde tanımlandığını söyler. Ona göre trajedi görüntülerinin oldukça yoğun bir şekilde kullanıldığı haberlerde depremi yaşayan bireyler acınacak bir durumda tasvir edilmektedir.

Bu bağlamda zayıf/güçsüz temasıyla değerlendirilen haberlere örnek vermek gerekirse ‘dehşeti yaşayan depremzede’¹², ‘depremzede çocukların travmaları’¹³,

³ 05.02.2023-Hürriyet-‘İşte depremin konut piyasasına etkisi: Stoklar eridi fiyatlar arttı’

⁴ 21.02.2023-Hürriyet-‘Erdoğan ve Bahçeli deprem bölgesinde... Yeni yerleşim sağlam zemine yapılacak’

⁵ 03.03.2023-Yeni Şafak-‘Kira fırsatçılarını utandıracak hareket: Depremzedelere evlerini açtılar’

⁶ 02.03.2023-Sözcü-‘Depremzede öğrenciler için yardım paketi çağrısı’

⁷ 21.02.2023-Hürriyet-‘DİTİB’in depremzedeler için hedefi: 10 bin konteyner ev!’

⁸ 15.02.2023-Yeni Şafak-‘Salgına karşı teyakkuz’

⁹ 12.02.2023-Yeni Şafak-‘Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen Suriye’de can kayıpları artıyor’

¹⁰ 27.02.2023-Hürriyet-‘ Bu utanç bizim! Yol kenarına binlerce kıyafet atıldı, depremzedeler uygun olanları aradı’

¹¹ 24.02.2023-Sözcü-‘ Depremzede isyan etti: Devlet bu kadar aciz mi?’

¹² 07.03.2023-Hürriyet-Ebrar Sitesi’nde dehşeti yaşayan depremzede o anları anlattı: "Kendimi 3-4 saniye içerisinde enkaz altında buldum”

¹³ 03.03.2023-Hürriyet-Travma arşivi oluşturmayın

'depremzedelere moral'¹⁴, 'büyük acılar yaşayan depremzedeler'¹⁵, 'depremzedelerin iyileşme sürecinin zorluğu'¹⁶, 'depremzedelerin korkuları/kabusu'¹⁷, 'depremzede korku dolu geceyi anlattı'¹⁸, 'depremzede çocukların yaşadığı korku ve endişe'¹⁹, 'acılı depremzedeler, gözyaşları içerisinde bekleyişleri'²⁰, 'depremzede kadınlar hem yorgun hem acılı hem de çekingendi'²¹, 'depremzede ağladı'²², 'depremzedelerin acı bekleyişi'²³, 'yakınlarını kaybeden depremzedeler'²⁴ gibi ifadeler sıralanabilir.

Tablo 4: Güçlü/Dayanıklı Temasıyla Değerlendirilen Haberlerin Dağılımı

Güçlü/Dayanıklı	Sıklık	Yüzde(%)
Hürriyet	16	53,33
Yeni Şafak	12	40,00
Sözcü	2	6,67
Toplam	30	%100

Güçlü/dayanıklı temasıyla değerlendirilen haberlerin yüzde 53,33'ü Hürriyet, yüzde 40,00'ü Yeni Şafak ve yüzde 6,67'si Sözcü Gazetesinde yer almaktadır. Bu kategoride bulunan haberlerin çoğunluğu (s=16) Hürriyet gazetesindedir. Sözcü gazetesinde ise bu kategoride çok az (s=2) haber yer almaktadır (Tablo 4). Güçlü/dayanıklı teması altındaki haberlerde özellikle vatandaşların hayata tutunma çabalarına vurgu yapılmıştır. Her şeye rağmen geleceğe dair planları ellerindedir ve hayata devam etme durumları ön plandadır. Güçlü/dayanıklı temasıyla ilgili olarak haberlerde geçen 'depremzedeler çadırlarda hayata tutunmaya çalışıyor'²⁵, 'depremzedelerin yeni evi'²⁶, 'hiçbir şeyleri kalmadığını hayata sıfırdan başladıklarını belirten depremzede'²⁷, 'depremzedelerin normal hayatlarına dönmesi'²⁸, 'depremzedeler, şimdi küllerinden doğmaya çalışıyor, hayata tutunuyor'²⁹, 'yeni bir hayat kurmak için araçlarını satan depremzedeler'³⁰, 'yeni yaşam alanlarını 'yuva' haline getirmek için resim

¹⁴ 26.02.2023-Hürriyet-Kılıçdaroğlu ve eşinden depremzedelere moral

¹⁵ 28.02.2023-Hürriyet-Depremzedelerin evi olan gemideki hüznü anlatan cümle: Keşke turist olsaydım

¹⁶ 25.02.2023-Hürriyet-Depremzede çalışanı hayata tutundurmak için 9 öneri

¹⁷ 22.02.2023-Hürriyet-Depremden sonra panik vurdu

¹⁸ 19.02.2023-Hürriyet-"Kızım 'deprem olacak' diye uyumak istemedi" Depremzede korku dolu geceyi anlattı

¹⁹ 18.02.2023-Hürriyet-Depremzede öğretmenden camide ders

²⁰ 15.02.2023-Hürriyet-Ebrar Sitesi'nin enkazı kum gibi... 8 blok 320 daire un ufak serilmiş

²¹ 13.02.2023-Hürriyet-Kadın ve çocuklara özel tim

²² 07.02.2023-Sözcü- Depremzede ağladı, Canikli telefonuyla oynadı

²³ 10.02.2023-Sözcü- Yakınlarını kefensiz gömdüğünü söyleyen depremzede: Patron benim, görüşeceğiz

²⁴ 19.02.2023-Yeni Şafak- Gönülleri bizden zengin: Güzel insanların hikâyeleri

²⁵ 04.03.2023-Hürriyet- Hatay'da şebeke suyu kullanılamıyor, temiz su ihtiyacı var

²⁶ 06.03.2023-Hürriyet- Hüznü gemisini dünya gördü

²⁷ 01.03.2023-Hürriyet- Hatay'da araçların hasar tespit kayıtları başladı

²⁸ 26.02.2023-Hürriyet- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat Kurum: Emlak Konut eliyle yaptığımız prefabrik konutlarımız hızla tamamlanıyor

²⁹ 23.02.2023-Hürriyet- Depremzedeler hayata tutunuyor

³⁰ 23.02.2023-Hürriyet- Yeni bir hayat için satılık: Depremzedeler nakit ihtiyacı için ağır hasarlı araçlarını satışa çıkarıyor

yapıyor'³¹, bir depremzedenin 'yılmayacağız' ifadesi³², 'yakınlarını depremde kaybeden vatandaşın yaşadığı acıya rağmen depremzedelere desteği'³³, 'depremzedelere nefes'³⁴, 'yaşadıklarının etkilerini unutmaya çalışan depremzede'³⁵ gibi ifadeler örnek olarak verilebilir.

Ro (2013, s. 39-40), Sandy kasırgasını konu alan çalışmasında incelediği haberlerde bireylerin olumsuz durumlar dışında dayanıklı olarak da yansıtıldığını, fırtına ve sonrasında yaşanan durumla başa çıkma becerilerine vurgu yapıldığını ifade etmiştir. Bu araştırmada incelenen haberler göz önünde bulundurulduğunda haberlerde geçen 'hayata tutunma çabaları', 'küllerinden doğmaya çalışıyor', 'yılmayacağız' gibi ifadelerin depremde etkilenen kişileri, yaşamak için ellerinden geleni yaparak güçlü dayanıklı durmaya çalışan bireyler olarak tanımladığı söylenebilir.

Tablo 5: Öteki Temasıyla Değerlendirilen Haberlerin Dağılımı

Öteki	Sıklık	Yüzde(%)
Hürriyet	20	55,55
Yeni Şafak	6	16,67
Sözcü	10	27,78
Toplam	36	%100

'Öteki' temasıyla değerlendirilen haberlerin yüzde 55,55'i Hürriyet Gazetesinde, yüzde 27,78'i Sözcü Gazetesinde ve yüzde 16,67'si ise Yeni Şafak gazetesinde yayınlanmıştır. Depreme maruz kalan vatandaşlar sırasıyla en çok Hürriyet (s=20) sonra Sözcü (s=10) gazetelerinde yayımlanan haberlerde 'öteki' olarak konumlandırılmışlardır. Yeni Şafak gazetesindeki haberlerde ise bu sayı 6 olarak gerçekleşmiştir (Tablo 5).

Haberlerde geçen 'depremzede' kavramı depremi yaşayan vatandaşları diğerlerinden ayırt etmek için kullanılmıştır. Depremden sonraki süreçte depremde bağımsız olarak gerçekleşen olayları içeren haberlerde dahi haberin öznesi olan bireylerin depremzede olduğu özellikle belirtilmiştir. 'Depremzede şehit ailesi'³⁶, 'depremzede öğrenci'³⁷, 'depremzede sanatçı'³⁸, 'depremzede çocuklar'³⁹, 'fiziksel ve zihinsel engelli depremzede çocuklar'⁴⁰, 'depremzede kadınların istihdama, ekonomiye katılabilmesi için atılan adımlar'⁴¹ gibi ifadeler

³¹ 21.02.2023-Sözcü- Depremzede çocuk çadırına hayallerini çizdi

³² 09.02.2023-Yeni Şafak- 'Bu felaketi atlatacağız: Cumhurbaşkanı Erdoğan, depremzedelerle buluştu'

³³ 22.02.2023-Yeni Şafak- Depremde kaybettiği ailesini defnedip yardıma koştu: Ağlamak çözüm değil diyerek herkese örnek oldu

³⁴ 11.02.2023-Yeni Şafak- Yüzer hastane TCG Bayraktar depremzedelere 'nefes' oldu

³⁵ 09.02.2023-Yeni Şafak- Erzurum'da oteller kapılarını Malatyalı depremzedelere açtı

³⁶ 07.03.2023-Hürriyet- TSK'dan depremzede şehit ailesine ziyaret

³⁷ 05.03.2023-Hürriyet- Depremzede öğrencilere 26 milyon ders kitabı

³⁸ 04.03.2023-Hürriyet- Depremzede sanatçılara İKSV desteği

³⁹ 15.02.2023- Hürriyet- Depremzede çocuklar için 283 bin 'koruyucu aile' başvurusu

⁴⁰ 04.03.2023-Hürriyet- Özel öğrencilere özel çadır

⁴¹ 27.02.2023- Hürriyet- Çadırdan girişimci çıkarmak için kolları sıvadı

toplumun farklı kesimlerini ya da farklı durumlarla karşılaşan bireylerini depremzede kimliği altında birleştirmektedir. Aynı şekilde deprem sonrası süreçte de deprem bölgesi dışında gerçekleşen kaza haberlerinde hayatını kaybeden ve yaralanan bireylerin depremzede şeklinde vurgulandığı görülmüştür.⁴² Kadına şiddet ile ilgili bir haberinde ‘depremzede bir kadına şiddet’ ifadesi geçmektedir⁴³. Kıyıya vuran bir yunusun kurtarılmasını konu alan bir başka haberde kıyıya vuran yunusu kurtaranların ‘depremzede’ olduğu belirtilmiştir.⁴⁴ Diğer bir haberde yer alan ‘depremzedelerin kullanımıyla alakalı sebeplerden dolayı her yerde çöplerin biriktiği görülüyor’ cümlesinde de çöp birikme sebebi ‘depremzede’ kelimesi ile deprem bölgesinde yaşayan bireylere yönelik olarak söylenmiştir.⁴⁵ ‘Depremzede kadınları tehdit eden sağlık sorunları’ başlıklı haberde kadınlara ait sağlık sorunları dile getirilirken “depremzede” kavramına yapılan vurgu ön plana çıkmaktadır.⁴⁶ ‘Yaşlı depremzede’⁴⁷, ‘depremzedelerin misafir edilmesi’⁴⁸ gibi ifadeler de haberlerde dile getirilmiştir. Özellikle misafir depremzedeler şeklinde kullanılan kalıplar bu bireylerin deprem bölgesi dışında yaşamlarını sürdüren vatandaşlardan ayrı bir şekilde konumlandırılmasına sebep olmaktadır. Depremi yaşamayanlar ev sahibi, yaşayanlar ise misafir olarak tanımlanmıştır.

Özbilgin vd. (2023, s. 87), düşük gelirli bireylerin deprem nedeniyle barınma ve güvenlik ihtiyaçlarını karşılamak için başka bir şehre gitmek zorunda kaldığını, ulaşım maliyetlerini karşılayamayanların ise yakınlarına sığınma imkanı bile bulamadığından söz etmekte ve bireylerin depremden farklı şekillerde etkilendiğine ve farklı görüldüğüne vurgu yapmaktadır. Ariyabandu ve Fonseka (2009, s. 1216) ise kaynak fakiri insanların (kadınlar ve çocuklar, engelliler ve yaşlılar, etnik, dini ve kast azınlıklardaki erkekler ve kadınlar) doğal afetlerin etkilerine karşı daha hassas olduğunu belirtmiştir. Bu durum analiz edilen haberlerde görüldüğü üzere ‘bize karşı onlar’ hikayesinin (Ro, 2013, s. 31) oluşturulduğunu göstermektedir.

Öteki temasıyla değerlendirilen haberlere genel olarak bakıldığında vatandaşların ‘depremzede’ kelimesi ile toplumun geri kalanından ayrı, farklı ve öteki olarak konumlandırıldığı görülmektedir. Bunu açıklayan bir başka örnek haber ise Yeni Şafak gazetesinde yer alan ve içerisinde ‘Depremzedeler için istenen belgeler normal vatandaşlardan istenenlerden farklı değil’ ifadesinin geçtiği haberdur. ‘Depremzedeler’ ve ‘normal vatandaş’ şeklinde bir ayrımcılık söz konusudur.⁴⁹

Tablo 6: Sosyal Ayrımcılık Temasıyla Değerlendirilen Haberlerin Dağılımı

Sosyal Ayrımcılık	Sıklık	Yüzde(%)
-------------------	--------	----------

⁴² 02.03.2023- Hürriyet- Alanya’da feci kaza: 3 depremzede öldü, 4 depremzede yaralandı

⁴³ 19.02.2023- Hürriyet- Hatay’da depremzede kadına, eşi dehşeti yaşattı

⁴⁴ 15.02.2023-Hürriyet- Kıyıya vuran yunus, depremzede aile sayesinde kurtarıldı

⁴⁵ 17.02.2023- Hürriyet- Hayatın en zor rolü bize düştü

⁴⁶ 02.03.2023-Sözcü- Depremzede kadınları tehdit eden sağlık sorunları

⁴⁷ 23.02.2023- Sözcü- 92 yaşındaki depremzede: İçecek su bile bulamadık

⁴⁸ 24.02.2023- Yeni Şafak - Depremzedeler yurdun dört bir yanında misafir ediliyor

⁴⁹ 15.02.2023- Yeni Şafak- Depremzede Schengen gibi uygulama: Vizede belge çilesi sürecek

Hürriyet	6	85,71
Yeni Şafak	-	-
Sözcü	1	14,29
Toplam	7	%100

Sosyal ayrımcılık temasıyla ilgili olarak değerlendirilen haberlerin yüzde 85,71'i Hürriyet Gazetesinde, yüzde 14,29'u Sözcü gazetesinde yayınlanmıştır. Yeni Şafak Gazetesinde ise sosyal ayrımcılık temasıyla değerlendirilen haber olmamıştır. Dolayısıyla sosyal ayrımcılık temasıyla ilgili en fazla haberin Hürriyet Gazetesinde (s=6) yayımlandığı görülmektedir (Tablo 6). Sosyal ayrımcılık temasıyla değerlendirilen haberlerde depremi yaşayan vatandaşlar etnik kökenleri, sosyo-ekonomik durumları ve coğrafi bölgeleri bakımından ayrımcılığa maruz kalmışlardır. Haberlerdeki bazı örneklere bakıldığında 'Suriyeli depremzede ailesi'⁵⁰, 'köylü depremzedeler'⁵¹, 'kırsaldaki depremzede'⁵², 'Suriye'deki depremzedelerin yaralarını sarmak'⁵³, 'deprem bölgesinde zengin-fakir ayrımı yapıldığını söyleyen bir depremzede'⁵⁴ gibi ifadelerin haberlerde geçtiği görülmüştür.

Ro (2013, s. 26), Alabama Kasırgasıyla ilgili olarak yaptığı çalışmada olayla ilgili haberlerde tasvir edilen yaygın bir kurban demografisi olduğundan söz etmiştir. Buna örnek olarak 'fakir', 'beyaz bir kırsal erkek' ifadelerini vermekte ve ekonomik dezavantaj ile yüksek riskli barınma/konum olarak bunu açıklamaktadır. Bir diğer ifadeyle felakete karşı eşit olamama durumunun altını çizmiştir.

Tablo 7: Empati Kategorisinde Yer Alan Haberlerin Gazetelere Göre Dağılımı

Empati	Sıklık	Yüzde(%)
Hürriyet	14	87,50
Yeni Şafak	2	12,50
Sözcü	-	-
Toplam	16	%100

Empati temasıyla ilgili haberlerin yüzde 87,50'si Hürriyet Gazetesinde ve yüzde 12,50'si Yeni Şafak Gazetesinde yayınlanmıştır. Sözcü gazetesinde "empati" temasıyla ilgili olarak değerlendirilen bir haber olmamıştır. Empati

⁵⁰ 04.03.2023- Hürriyet- Hatay'da çadır bölgelerine tankerlerle su

⁵¹ 17.02.2023-Hürriyet-Acı veda

⁵² 18.02.2023-Hürriyet-YEŞİLDEN GRİYE

⁵³ 15.02.2023-Hürriyet-Kornmarkt'ta depremzedeler için dua edildi

⁵⁴ 25.02.2023-Sözcü-Depremzede kadın: Allah'tan başka kimsem yok...

kategorisinde en çok (s=14) haberin Hürriyet gazetesinde olduğu görülmektedir (Tablo 7).

Depremi yaşayan bireylerin duygu ve düşüncelerinin anlaşılmasına yönelik ifadelerin ve insani duyguların ön planda olduğu haberler empati temasıyla değerlendirilmiştir. Balaji (2011, s. 51) empatiyi bireylerin bir başkasının ızdırabı, sıkıntısı veya talihsizliği ile oluşan duygu ve çoğu zaman birine karşı duyulan sempatik ve nazik keder olarak tanımlamıştır. Okuyucuların afeti yaşayan bireylerle özdeşleşebilmesinin, diğer bir ifadeyle empati kurarak onlara yardımcı olabilmesinin yolu 'afete maruz kalan' bireylerin haberlerde iyi bir şekilde inşa edilmesi ile mümkündür (Trčková, 2014, s. 82). Bu haberlerde yerleşik toplum duyarlı ve empatik bir şekilde ihtiyaçları karşılamaya istekli olarak yansıtılmaktadır (Brown, 2012, s. 18).

İncelenen haberlerde geçen 'Depremzede vatandaşların acılarının paylaşılması'⁵⁵, 'hepimiz depremzedeyiz'⁵⁶, 'Depremzedelerle yapılan sohbetle dikkatli olunması'⁵⁷, 'Yeni kullanılmamış evini depremzedeye açanlar'⁵⁸, 'Diğer depremzedelerin durumunu anladığı için kendilerine yardımcı olduğunu ifade eden bir vatandaşın sözleri'⁵⁹, 'Depremzedelerin üzüntüleri herkesi etkileyecek'⁶⁰, 'Herkesin etrafında mutlaka bir depremzede deprem kurbanı var. Acımız ortak ama birlik beraberlik içinde acımızın da üstesinden geleceğiz'⁶¹, 'Depremzedelerin acılarını paylaşmak'⁶², 'Hepimiz depremzede kardeşlerimizle biriz, onların tekrar normal bir yaşama dönmeleri için kenetlenmiş haldeyiz'⁶³, '1999 depremini yaşayan bir vatandaşın depremzedelere yardımı'⁶⁴, 'Depremzedeleri ziyaret ederek acılarına ortak oluyor.'⁶⁵ ifadeleri 'empati' temasıyla ilişkilendirilebilecek örnekler olarak verilebilir.

Sonuç

Haberlerde oluşturulan çerçeve izleyicinin bakış açısını geliştirmesi açısından önemlidir. Bu çerçevelerde çeşitli gruplar öteki olarak 'içeride' yada 'dışarıda' betimlenebilmektedir. Özellikle yerleşik olanlar ve yabancılar, insanların kabul edilmesi veya dışlanması, değerli veya değersiz sayılması gibi kriterler ile gruplandırmalar söz konusudur (Brown, 2012, s. 17-18). Bu gruplandırmalar haberleri okuyan ve olayla ilgili uzaktan bilgi sahibi olan bireylerin felaketi yaşayanlara karşı bakış açısını etkilemektedir.

Bu çalışmada öncelikli olarak 'Kahramanmaraş merkezli 6 şubat depremleriyle ilgili olarak yayınlanan haberlerde geçen 'Depremzede' kavramı ile

⁵⁵ 06.03.2023-Hürriyet-Tokatlılar Kültür Derneği'nde anma töreni

⁵⁶ 05.02.2023-Hürriyet-Bakan Kurum duyurdu: Yerleşim yerleri en doğru alanlara kurulacak

⁵⁷ 28.02.2023-Hürriyet-Depremzedelerle nasıl konuşulur?

⁵⁸ 22.02.2023-Hürriyet-Konya'da köylüler, sıfır evlerini depremzedelere açtı

⁵⁹ 19.02.2023-Hürriyet-Depremzede Büşra'ya üniversitesi yuva oldu

⁶⁰ 21.02.2023-Hürriyet-Depremin ardından okulun ilk haftası

⁶¹ 18.02.2023-Hürriyet-Bakan Çavuşoğlu: Devlet, millet el ele vererek tüm deprem bölgelerini ayağa kaldırmamız gerekiyor

⁶² 18.02.2023-Hürriyet-Miraç Kandili'nde depremzedeler için dua edildi

⁶³ 14.02.2023-Hürriyet-MHP Genel Başkanı Bahçeli deprem bölgesine gidiyor: Türkiye'ye sonuna kadar sahip çıkacağız

⁶⁴ 12.02.2023-Yeni Şafak-Birlikte saracağız: Güzel ülkem iyilikte tek nefes

⁶⁵ 14.02.2023-Yeni Şafak-Kahramankazan'da gönülden seferberlik: 2 bin 100 depremzede evlere misafir edildi

depremi yaşayan vatandaşların haberlerde nasıl temsil edildiği sorunu üzerinde durulmuştur. Literatür ve yayınlanan haberlerle ilgili olarak yapılan ön okuma sonrası oluşturulmuş olan altı tema ile yayınlanmış olan bu haberler analiz edilmiştir. Yapılan analizde depremi yaşayan vatandaşların haberlerde çoğunlukla mağdur olarak temsil edildiği görülmüştür. Diğer bir ifadeyle en çok sayıdaki haberde ‘depremzede’ kavramının “mağduriyet” temasıyla verildiği görülmüştür. Mağduriyet kavramsallaştırması deprem bölgesinde su sıkıntısı yaşayan, çadırlarda kalan, soğukla mücadele eden, yaşam alanlarında zor durumlarla karşı karşıya olan çaresiz vatandaşları ifade etmek için kullanılmıştır. Bununla birlikte ‘Depremzede’ kavramının zayıf/güçsüz temasıyla yayınlandığı haber sayısı toplam haberler içerisinde ikinci sıradır. Üçüncü sırada ‘öteki’ teması, dördüncü sırada ‘güçlü/dayanıklı’ teması beşinci sırada ‘empati’ teması ve altıncı sarada ‘sosyal ayrımcılık’ teması yer almıştır. Dolayısıyla depremi yaşayan vatandaşların “depremzede” kavramının geçtiği haberlerde çoğunlukla olumsuz bir çağrışımla tanımlandıkları söylenebilir.

Çalışmada üzerinde durulan diğer bir soru yayınlanan haberlerde geçen “depremzede” kavramıyla depremi yaşayan bireylerin ötekileştirilmesine neden olunup olunmadığı sorunsalıdır. Yapılan incelemede yayınlanan haberlerde geçen ‘depremzede’ kavramıyla depremi yaşayan vatandaşların deprem bölgesinin uzağında yer alan veya depremden etkilenmeyen vatandaşlardan ayrıldığı görülmüştür. Bir diğer ifadeyle depremi yaşayan vatandaşlar kendi ülkesinde misafir durumuyla, diğer şehirlerde yaşayan vatandaşlar ise onlara kapılarını açmış ev sahipleri konumuyla tanımlanmışlardır. Bu durum “öteki” temasıyla değerlendirilmiştir. “Öteki” temasıyla ilgili olarak göz önünde bulundurulacak ve ayrımcılığa neden olan bir diğer konu ‘yaşlı, engelli, fakir, kadın, çocuk depremzede’ şeklinde kullanılan tabirler olmuştur. Haberlerde sürekli biz ve onlar ayrımı üretilmiştir ve bu bireyler depremi yaşayan vatandaşlar olmanın yanı sıra özel durumlarından dolayı ihtiyaç sahibi şeklinde görülmektedir. Bu durum deprem bölgesi dışındaki vatandaşların depremi yaşayan vatandaşlara göre daha üstün bir şekilde konumlanmasına neden olabilmektedir. Dolayısıyla bazı haberlerde ayrımcılığa sebep olan ifadelerin kullanıldığı söylenebilir. Çünkü kullanılan haber dilinde sosyal olarak bir ayrımcılık, bir marjinalleştirme söz konusu olmuştur. Her ne kadar haberlerde depremi yaşayanlarla ilgili yapılan bu temsiller yardım ve yeniden inşa için yardım toplamanın temelini oluştursa da, depremden etkilenen vatandaşlar için olumsuz sonuçlar da doğurabilmektedir. Çünkü yaşanan afetle ilgili olarak eşitlikçi bir yaklaşımdan ziyade belirli bir kesimin yoksul ve sosyal açıdan daha savunmasız olduğu vurgusu ön plana çıkabilmektedir.

Genel olarak bakıldığında medya yayımladığı haberlerle her ne kadar toplumu bilgilendirse de yaşanan deprem gibi afet durumlarında, kullandığı dil çerçevesinde yaptığı tanımlamalarla afetten etkilenen vatandaşların ötekileştirilmesine sebep olabilmektedir. Burada önemli nokta, empati ile söz konusu ötekileştirmenin ortadan kaldırılmasıdır. Karşılıklı anlayışın, saygı duymanın, sağlıklı iletişimin varlığı önem arz etmektedir. Dolayısıyla kullanılan dil konusunda dikkatli olunmalıdır.

Literatüre bakıldığında ötekileştirme konusuyla ilgili birçok çalışmaya ulaşılmıştır. Fakat doğrudan afet durumlarını medya ile ilişkili bir şekilde ele

alan çalışmaların oldukça az olduğu söylenebilir. Dolayısıyla gelecekte yapılacak çalışmalarda gerek depremi yaşayan vatandaşların ve gerekse medya mensuplarının konuyu nasıl değerlendirdiği ile ilgili nitel ve nicel çalışmalar gerçekleştirilebilir.

Kaynakça

- Abraham, E., & First, A. (2006). Media, Power and Space: Ways of Constructing The Periphery as The 'Other'. *Social & Cultural Geography*, 7(1), 71-86. <https://doi.org/10.1080/14649360500451741>
- Akçalı, S. İ. (2006). *Gündelik Hayat ve Medya: Tüketim Kültürü Perspektifinden Okumalar*. Ebabel Yayınları.
- Akdal, T., & Sarı, G. (2022). Yeni Medyada Öteki Kimliklerin İnşası: 'Ragnarok İnternet Dizisi Üzerine Bir İnceleme'. İçinde *Medya ve Öteki* (ss. 11-32). Eğitim Yayınevi.
- Arar, Y. B., & Bilgin, N. (2009). Gazete Haber Başlıklarında Öteki'nin İnşası. *Kültür ve İletişim*, 12 (2)(24), Article 24.
- Ariyabandu, M. M., & Fonseka, D. (2009). Do Disasters Discriminate? A Human Security Analysis of the Impact of the Tsunami in India, Sri Lanka and of the Kashmir Earthquake in Pakistan. İçinde H. G. Brauch, Ú. O. Spring, J. Grin, C. Mesjasz, P. Kameri-Mbote, N. C. Behera, B. Chourou, & H. Krummenacher (Ed.), *Facing Global Environmental Change: Environmental, Human, Energy, Food, Health and Water Security Concepts* (ss. 1215-1226). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-540-68488-6_93
- Balaji, M. (2011). Racializing Pity: The Haiti Earthquake and the Plight of "Others". *Critical Studies in Media Communication*, 28(1), 50-67. <https://doi.org/10.1080/15295036.2010.545703>
- Brown, H. (2012). *Representations of Haiti in Western News Media: Coverage of the January 2010 Earthquake in Haiti* [Master of Arts, Georgia State University]. https://scholarworks.gsu.edu/communication_theses/88
- Cihangir, M. (2020). *Ötekileşen ve Ötekileştirilen Göçmenler*. Efe Akademi.
- Coşkun. (2019). *Yeni Toplumsal Hareketlere Alternatif Bir Bakış*. İKSAD.
- Çeliktürk, E. (2017). Alternatif Medya Ne Demek. İçinde Y. G. İnceoğlu (Ed.), *Medya, Nefret ve Ötekileştirme Söyleşiler* (ss. 38-42). Köprü Yayınları.
- Çömlek, S. (2017). Nefret Söylemi, Nefret Suçunun Önünü Açar. İçinde Y. G. İnceoğlu (Ed.), *Medya, Nefret ve Ötekileştirme Söyleşiler* (ss. 73-78). Köprü Yayınları.
- Doğan, M. (2017). *Öteki, Ötekileşme Ötekileştirme Öteleşme Kadim Bir Sorunsal*. DH Yayınları.
- Düzel, E. (2012). *Türkiye'de Sürmekte Olan Toplumsal Trauma İle Başetme İlk Adımlar*. Türkiye İnsan Hakları Vakfı Yayınları.
- Düzen, N. E. (2015). *Herkes İçin Kolay ve Pratik Ayrımcılık Ötekileştirme Dışlama Rehberi*. Pharmakon.

- Gölcü, A., & Dağlı, A. N. (2017). Haber Söyleminde 'Öteki'yi Aramak: Suriyeli Mülteciler Örneği. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 28, Article 28. <https://doi.org/10.31123/akil.437410>
- Güreşçi, E. (2023). Kahramanmaraş Depremi Sonrası Yeni Bir Tartışma Konusu Olarak Deprem Göçü. İçinde M. Öztürk & M. Kırıcı (Ed.), *Kahramanmaraş Merkezli Depremler Sonrası İçin Akademik Öneriler*, (ss. 47-60). Özgür Yayınları.
- Karaduman, S. (2013). Medyatik Gerçeklikte Kimlik Temsilleri: Televizyon Haberlerinin Aktörleri Üzerine Düşünceler. *Selçuk İletişim*, 4(4), Article 4. <https://doi.org/10.18094/si.04669>
- Karataş, Adıgüzel, Y., & Ünal, A. Z. (2021). *Göç Travması*. Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü. <https://orgm.meb.gov.tr/psikososyaldijitaldestek/pdf/psikososyalgookitabi.pdf>
- Kiraz, S. (2011). Yabancılaşmanın Kökeni Üstüne. *Felsefe ve Sosyal Bilimler Dergisi*, 12, Article 12.
- Kristeva, J. (1991). *Strangers to Ourselves*. Columbia University Press.
- Kurtbaş, İ. (2013). *Toplumsal Hareketler Siyaseti*. Detay Yayıncılık.
- Mahçupyan, E. (2015). *İçimizdeki Öteki, Ermeni Meselesinde Kopuş, Süreklilik ve Tıkanma*. Profil Yayıncılık.
- Maurya, V. (2019). Natural Disasters, Psychological Well-Being and Resilience: Concerns related to Marginalized Groups. *International Journal of Research and Analytical Reviews*, 6(1), 270-275.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis*. SAGE Publications.
- Öğünç, P. (2017). Çağın Epidemisi: Nefret Suçları. İçinde Y. G. İnceoğlu (Ed.), *Medya, Nefret ve Ötekileştirme Söyleşiler* (ss. 24-37). Köprü Yayınları.
- Özalp, A. (2018). Ötekileştirme: Sembolik Etkileşimci Bir Bakış. *Toplum Bilimleri Dergisi*, 8(16), Article 16.
- Özbilgin, M., Erbil, C., Demirbağ, K. Ş., Demirbağ, O., & Tanrıverdi, V. (2023). Afet Yönetiminde Sorumluluğun Yeniden İnşası: Deprem, Sosyal Dramalar, Sosyal Politikalar. *Sosyal Mucit Academic Review*, 4(1), Article 1. <https://doi.org/10.54733/smar.1253256>
- Özensel, E. (2020). Farklılıkların Birarada Yaşamasında Bir Sorun Alanı Olarak Ötekinin Ötekileştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 43, Article 43. <https://doi.org/10.21497/sefad.756095>
- Pesmazoğlu, S. (1998). *Ötekilik' üzerine bazı yöntemsel yorumlar, Tarih Eğitimi ve Tarihte 'Öteki' Sorunu*. 7-12.
- Ro, P. K. (2013). *Victim Articulation in Mainstream Online News Coverage: A Case Study of Hurricane Sandy* [Master Thesis, George Mason University]. <https://mars.gmu.edu/handle/1920/8490>

- Schnapper, D. (2005). *Sosyoloji Düşüncesinin Özünde: Öteki İle İlişki*. İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Selçuk, S. S. (2011). *Küresel Dönüşümün Kimlik Boyutu:” Öteki” nin İnşası*. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Sepulveda, L. (2012). *Haiti: A Narrative Analysis of The 2010 Haiti Earthquake in the Conservative and Mainstream Media*. [Thesis, California State University]. <http://dspace.calstate.edu/handle/10211.2/1134>
- Tavşancıl, E., & Aslan, E. (2001). *Sözel, Yazılı ve Diğer Materyaller için İçerik Analizi ve Uygulama Örnekleri*. Epsilon Yayınevi.
- Tekeli, İ. (1998). *Tarihyazıcılığı ve Öteki Kavramı Üzerine Düşünceler, Tarih Eğitimi ve Tarihte ‘Öteki’ Sorunu*. 1-6.
- Trčková, D. (2014). *Representation of Natural Catastrophes in Newspaper Discourse: Portrayal of Human-Nature Relationship*. Masarykova univerzita.
- Uluç, G. (2009). *Medya ve Oryantalizm Yabancı, Farklı ve Garip...Öteki*. Anahtar Kitaplar Yayınevi.
- Yıldırım, B. (2015). İçerik Çözümlemesi Yönteminin Tarihsel Gelişimi Uygulama Alanları ve Aşamaları. İçinde B. Yıldırım (Ed.), *Letişim Araştırmalarında Yöntemler Uygulama ve Örneklerle* (ss. 105-153). Literatürk Yayınları.